Vaikutusten ennakkoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

9201/2025 Vaikutusten ennakkoarviointi
Terhi Leppänen

Merkkien selitykset

++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus
\+ Lyhytaikainen myönteinen vaikutus
o Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan
\- Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
\- - Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset
Kuopion strategia: Kuopion strategia 2035

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	**Hyvinvoiva ja yhteisöllinen**		
	• Elinympäristö ja osallisuus	++	Edistää viihtyisyyttä.
	• Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	++	Edistää yhteyksiä ja siten liikkumismahdollisuuksia.
	• Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo	++	Koulumatkat liikutaan usein yksityisteillä.
	• Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	++	Lisää liikkumismahdollisuuksia.
2	**Elinvoimainen ja kasvava**		
	• Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	o	
	• Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	+	Erilaiset palvelut saavutettavissa yksityisteiden kautta.
	• Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	o	
	• Kasvava matkailu ja vetovoimaiset tapahtumat	o	
	• Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	o	
3	**Ilmasto- ja resurssiviisas**		
	• Kiertotalous ja resurssiviisaus	++	Jätepisteet sijaitsevat yksityisteidenkin varrella.
	• Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	+	Myös yksityisteillä on joukkoliikennettä.
	• Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta	o	
	• Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	+	Yksityisteiden kautta kulkee erilaiset kuljetukset.
4	**Uudistuva ja yhdessä tekevä**		
	• Sujuva ja uudistuva toiminta		
	• Uudistuva johtaminen		
	• Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö		
	• Kestävä talous		
	Poikkileikkaavat tavoitteet:	++	Yksityisteiden varsia pitkin hyvin usein kaapeliyhteydet ovat mahdollisia.
	• Digitaalisuus, kumppanuus, kansainvälisyys		

Johtopäätös ja perustelut:
Strategisten tavoitteiden toteutuminen päätyy usein yksityisteiden varrelle.

Vaikutukset ihmisiin (Ennakkoarvio päätösten sosiaalisista ja terveysvaikutuksista eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)

Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia:
Merkitse rastilla ikäryhmät: Kaikki X
Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kohdassa ”Lapsivaikutusten arviointi”
Kohdistuuko päätös jonkinkin tiettyyn väestöryhmään Ei

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen, sekä laatuun (esimerkiksi koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	++	Tukee erilaisia mahdollisuuksia liikkua.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esi-merkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	++	Liikkuminen on mahdollista.
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riski-käyttäytymiseen)	++	Tukee liikkumismahdollisuuksia.
4	Terveyteen (fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen)	++	Tukee terveysvaikutuksia.
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	+	Liikkuminen on mahdollista.
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	++	Metsätalous.
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten sukupuolten välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen	0	

Johtopäätös ja perustelut
Yksityisteitä pitkin kulkevat niiden varrella asuvat, mökkiläiset ja virkistystoimijat.

Yksityistiet edistävät osaltaan lasten pääsyä kouluun ja harrastustoimintaan.

Yksityistieverkolla ja siten yksityistieavustuksilla on myös merkitystä kuntalaisten virkistystoimintaan. Useimmat käyttävätkin yksityisteitä lenkkeilyyn, metsästys- tai marjastusreissuilla, loma-asukkaana jne.

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) (Ennakkoarvio päätösten vaikutuksista lapsen oikeuksien toteutumiseen.)

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6 artikla) (esimerkiksi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen ja turvallisuuteen, perheeseen, asumiseen, liikkumiseen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin, kaverisuhteisiin, oikeuteen saada laadukasta	++	Yksityisteiden varrella asutaan ja koulumatkat kuljetaan.

	opetusta tai varhaiskasvatusta tai pedagogista/ erityistä tukea)		
2	Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 artikla) (esimerkiksi miten vaikuttaa läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin, erilaisiin lapsiryhmiin, eri alueilla asuviin, erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, lasten syrjäytymiseen)	0	
3	Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja hänen näkemystensä kunnioittaminen (12 artikla) (Miten lasten/ nuorten kanssa on käsitelty asiaa ja miten heitä on kuultu? Mitä näkemyksiä heillä on ollut)	0	
4	Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	+ -	Tuetaan yksityisteitä avustuksin. Yksityisautoilua tuetaan, mutta autojen sähköistymisen myötä (myös lasten) tulevaisuus helpottuu.

Johtopäätökset ja perustelut (lapsen edun huomioiminen, 3.1 artikla)

Yksityisteiden varrella asutaan ja koulumatkoihin käytetään yksityistietä. Yksityisteitä pitkin osallistutaan myö virkistystoimintoihin ja niitä käytetään esim. pyöräilyyn.

Vaikutukset maaseutuun (Ennakkoarvio päätöksen vaikutuksista erityisesti maaseudun toimintaympäristöön.)

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Maaseudun palvelut (asumisen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri)	++	Palvelut saavutettavissa. Pelloille pääsytiet pysyvät kunnossa.
2	Maaseudun elinvoima (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)	++	Metsätalous.
3	Maaseudun demokratia (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)	++	Yksityisteiden varsia pitkin hyvin usein kaapeliyhteydet mahdollisia.
4	Miten maaseudulle kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten maaseudulle kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	+	Kaapeliyhteydet mahdollisia yksityisteitä hyödyntäen.

Johtopäätös ja perustelut
Pelloille ja metsiin pääsee yksityisteiden kautta.

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Ennakkoarvio vaikutuksista, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttäytymisen muutoksesta ta toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenneratkaisuista.)

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	-	Toisaalta tukee yksityisautoilua.
2	Maaperään, vesistön ja luonnon moni-muotoisuuteen	0	
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen	0	
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätys-asteeseen	0	
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuri-perintöön	++	Yksityistiet luovat maisemaa.
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	++	Turvallisuusvaikutus.

Johtopäätös ja perustelut

Yksityistieavustusten positiivisia vaikutuksia ovat turvallisuuden edistäminen ja erilaisten palveluide saatavuuden parantaminen yksityisteiden varteen. Tällaisia ovat esimerkiksi pelastuslaitoksen, kotihoidon ta jätehuollon pääsy yksityisteille.

Ennakkoarvio vaikutuksista kunnan talouteen ja henkilöstöön

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)		
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)		
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin		

Johtopäätös ja perustelut

Vaikutukset yrityksiin (Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikenneratkaisuista tai kunnan talouspolitiikasta.)

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla / parantaa yritysten toimintaympäristöä	++	Edistää mahdollisuuksia päästä esim. yrityksiin yksityisteitä pitkin. Metsätalous.
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan	0	

3	Työpaikkojen muodostumiseen	0	
4	Yritysten kehittämiseen	0	
5	Yritysten työvoiman saantiin	++	Edistää liikkumismahdollisuuksia.
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen	++	Edistää liikkumista yksityisteillä.
7	Yritysten asiakasvirtaan	++	Pääsy perille helpottuu.
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin	0	

Johtopäätökset ja perustelut

Yksityisteiden avustukset vaikuttavat positiivisesti yritysten toimintaedellytyksiin haja-asutusalueilla, joilla yksityistiet ovat tärkeä osa elinvoimaisuutta.

Maa- ja metsätalous tuottaa suuren osan hyvinvoinnista niin kuntatasolla kuin koko kansantaloudessakin